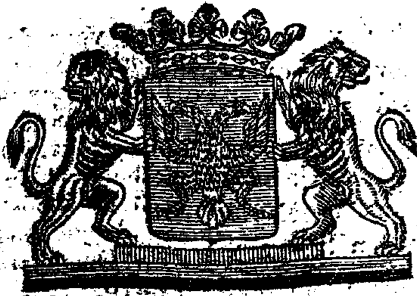
A°. 1836. N°. 110.

ARNHEMSCHE COURANT.

Dingsdag den 13 September.

NOTIFICATIE.

DE STAATSRAAD, GOUVERNEUR DER PROVINCIE GELDERLAND,

Brengt, bij deze, ter kennis van de Ingezetenen dezer Provincie, dat door den Heer Opperhoutvester voor de Noordelijke Provincien, met overleg van Heeren Gedeputeerde Staten, is vastgesteld:

1°. *Dat de* groote jagt *zal geopend zijn op den* vijftienden September *aanstaande, zonder dit nogtans zal mogen gejaagd worden op bouwlanden, waarop de oogst nog niet is afgeloopen; en dat dezelve met den* 31sten December *dezes jaars finaal zal gesloten zijn.*

2°. *Dat de* lange jagt *niet meer dan* drie dagen in de week, *en wel alleen des* Dingsdags, Donderdags *en* Zaturdags, *zal mogen uitgeoefend worden.*

3°. *Dat op* eenen *dag niet meer dan* vijf hazen *door denzelfden* jager *zullen mogen* gevangen *of* geschoten *worden.*

En, opdat niemand hieromtrent eenige onwetendheid zoude kunnen voorwenden, zal deze alom worden gepubliceerd en geaffigeerd, waar zulks behoort, en voorts in de Arnhemsche Courant worden geïnsereerd.

Arnhem, den 9den September 1836.

De Staatsraad, Gouverneur voornoemd,
VAN HEECKEREN VAN KELL.

FRANKFORT, den 10den September.

Z. K. H. de Kroonprins van Pruissen is den 7den dezer van Berlijn vertrokken, ten einde het kamp in de nabijheid van Koblentz te bezoeken.

Den 4den heeft de eerste groote parade van het in de streken van Koblentz vereenigde 8ste armeekorps voor den kommanderenden generaal baron *van Borstell* plaats gehad, waarbij men gelegenheid had de voortreffelijke houding dezer troepen te bewonderen. Het voorbijtrekken, kompagnie- en eskadronsgewijze, duurde 1½ uur. Sedert voeren de troepen dagelijks groote manoeuvers uit.

— Het Noorweegsche rijksgerigt te Christiania heeft thans de vierschaar gespannen over de aanklagte, door den Storthing tegen den staatsminister ingebragt, omdat hij den Koning de jongste ontbinding van die wetgevende vergadering niet ontraden heeft. De staatsminister heeft laten beweren, dat het rijksgerigt onbevoegd was om in dezen te oordeelen, doch het rijksgerigt heeft zich zelven bevoegd verklaard. Den 31sten Augustus is met de voortzetting van het proces een begin gemaakt.

— Den 31sten Augustus, op de reis van Hunne Beijersche Majesteiten van Munchen naar Berchtesgaden, bij het afrijden van Aibling, voor het monument van Z. M. den Koning van Griekenland, toen hunne Majesteiten reeds in het rijtuig waren en Hare Koninklijke Hoogheid de Erfgroothertogin van Hessen volgen wilde, schrikten de paarden voor het gejuich des volks en renden weg. De Erfgroothertogin kon niet lang het evenwigt houden en viel hard ter aarde. Naar de verklaring der geneesheeren is de linkerarm sterk gekneusd; doch is er verder geen gevaar. H. K. H. heeft ook den volgenden dag reeds eenige regels aan haren gemaal, die zich te Neurenburg bevond, kunnen schrijven.

— Den 3den dezer heeft te Praag de erfhuldiging van Zijne Majesteit den Keizer van Oostenrijk als Koning van Bohemen door de Boheemsche Staten plaats gehad. Zijne Majesteit heeft de aanspraak, bij die gelegenheid gedaan, op de volgende wijze beantwoord: De sints eeuwen jegens mijne voorvaderen betoonde trouw der staten van Bohemen, Moravie en Silezie doet mij met vertrouwen verwachten, dat zij de erfhuldiging naar de aloude gewoonte doen, en ook in de toekomst niet zullen afwijken van de onwrikbare trouw, welke uwe vaders en gijlieden mijn huis bij alle gelegenheden roemrijk bewezen hebt. Naar mijn eigen gevoel en het doorluchtig voorbeeld, hetwelk mij mijn vader, hoogstzaliger gedachtenis, in den loop van zijne langdurige en luistervolle regering als de schoonste erfenis nagelaten heeft, zal ik steeds ieder regt weten te beschermen, uwe privilegien, vrijheden en regten handhaven; en nimmer zullen mijne handelingen een ander doel hebben, dan de bevordering van het geluk mijner volken."

— Om het menigvuldig onregelmatig leven der dienstboden, handwerksgezellen en andere jonge lieden van onbemiddelde ouders tegen te gaan, heeft de Koninklijke regering van Rijnbeijeren den 12den Augustus een rescript uitgevaardigd. Bij hetzelve worden de Koninklijke landscommissariaten aangeschreven, om overal maatregelen te nemen tot het oprigten van spaarbanken.

— Op de tijding, dat de cholera in den kerkelijken staat tot Ancona is doorgedrongen, is door het gezondheidsbestuur van het Koningrijk Napels een dekreet uitgevaardigd, volgens hetwelk langs de Romeinsche grenzen een gezondsheids kordon zal getrokken, en de kusten langs de Adriatische zee, tot nadere beschikking, mede streng bewaakt zullen worden. Elke overtreding van de verordeningen van het gezondheidskordon zal met den dood worden gestraft. Het vonnis zal door den krijgsraad geveld en oogenblikkelijk voltrokken worden. Aan gratie is in zoodanig geval niet te denken, zoo als men nog voor eenige jaren heeft kunnen zien. Overigens is de gezondheidsstaat der stad Napels, volgens berigten van daar, van den 25 Augustus, nog zoo goed als ooit, en men hoopt er, dat zij ook dit jaar van de vreeselijke ziekte zal verschoond blijven, die anders bij de onbeschrijfelijke onzindelijkheid, welke onder de geringere standen te Napels heerscht, waarschijnlijk ontzettende verwoestingen zou aanrigten. Ook zou er van de woede des bijgeloovigen gepeupels veel te duchten zijn. Intusschen is het mogelijk dat deszelfs bijgeloof het hier te stade komt; want de ingezetenen van Napels, tot in de hoogere standen toe, stellen zoodanig vertrouwen in den berg (Montagna, zoo als zij den Vesuvius noemen), dat zij vast overtuigd zijn, door den invloed van dezen berg, en door de bescherming van den heiligen *Januarius*, den patroon der stad, voor de dreigende ziekte bewaard te zullen blijven. Dit is in zoo verre goed, als men algemeen hoort beweren, dat de vrees voor de ziekte veel veroorzaakt, dat men door dezelve aangetast wordt. Het bijgeloof daargelaten, acht men het overigens waarschijnlijk, dat de vulkanische, met zwavel bezwangerde lucht de epidemie van Napels zal afweren; want, zoo schrijft men van daar, indien ook al oudtijds de pest te Nola aan den voet van den Vesuvius uitbrak, was het hiermede anders gelegen, daar de pest door balen boomwol was aangebragt. Als de besmetting door aanraking geschiedt, kan de lucht zeker geen invloed uitoefenen.

— De Koning van Napels heeft uit Weenen een langen brief aan de ministers geschreven, waarbij hij inzonderheid het kabinet van mineralien aldaar roemt, en den dringenden wensch uit, om te Napels ook zoo iets te zien aanleggen. Doch een veel belangrijker punt is, dat de Koning tienduizend man van de armee heeft afgedankt, waardoor de staatsuitgaven aanmerkelijk verminderd worden. Dit besluit is te prijzenswaardiger, omdat de Koning anders steeds eene zekere voorliefde omtrent het krijgswezen heeft aan den dag gelegd.

LONDEN, den 7den September

Volgens het ministeriele blad *the Courier* schijnt lord *Ponsonby* zijn ontslag als gezant te Konstantinopel te verlangen, en wordt hij binnen kort hier terug gewacht.

Te Liverpool is eergisteren met veel plegligheid de eerste steen gelegd van een uitgestrekt schoolgebouw, hoofdzakelijk moetende dienen tot het geven van onderwijs aan behoeftige kinderen der gevestigde kerk. In weinige weken zijn daarvoor in genoemde stad vrijwillige giften ingezameld ten beloope van 11000 p. st.

Te Hull zijn, door de *Volunteer*, een stuurman en 5 matrozen van het in den Wester-Oceaan vergane schip *Hannah* aangebragt; de overige manschap van de *Hannah* was, alvorens door de *Volunteer* opgenomen te kunnen worden, van gebrek omgekomen en had tot voedsel voor de overblijvenden vestrekt.

Van de Kaap de Goede Hoop, waar het thans rustig is, wordt gemeld, dat aldaar nu aan de planters ook de hun verschuldigde schadeloosstelling, wegens de vrijstelling der 35,745 slaven in die kolonie, zou uitbetaald worden.

Berigten uit Bogota, tot den 9den Junij, melden, dat door het gouvernement van Nieuw Grenada eindelijk zekere maatregelen genomen waren, ten gevolge van welke gezegde republiek in staat zou zijn, om derzelver vroeger toegewezen aandeel van 50 pCt. in de Colombiaansche schuld binnnen enkele jaren geheel te kunnen afdoen.

Van den 8sten September.

Lord *Palmerston* is van Windsor teruggekeerd, waar hij eenigen tijd op het koninklijk kasteel heeft doorgebragt. Een der dagbladen meldt, dat hij er een minzamer onthaal heeft gevonden, dan tot dus verre nog eenigen van de tegenwoordige ministers was te beurt gevallen.

De *Globe* verzekert heden, dat lord *Ponsonbij* slechts voor den tijd van drie maanden met verlof uit Konstantinopel herwaarts overkomt, en dat hij daarna zijnen gezantschapspost weder zal gaan aanvaarden.

— De *Morning-Cronicle*, van het viervoudig verbond sprekende, legt weinig vertrouwen aan den dag, dat het nieuwe Fransche Ministerie daaraan de hand zal houden. Onderscheiden dagbladen laten zich tegen dit ministerie hooren, en sommigen hunner schijnen aan eene meerdere toenadering tusschen Frankrijk en de Noordsche mogendheden te gelooven.

In eene vergadering van de groote vrijmetselaars-loge, waarbij de grootmeester, de hertog van Sussex, tegenwoordig was, is de gezant van den koning van Oude, Moolvi-Mahomed-Ismael-Khan, tot lid van de broederschap aangenomen.

PARIJS, den 9den September.

De *Moniteur* heeft Donderdag de benoeming van de ministers medegedeeld, zoo als die door andere dagbladen reeds opgegeven was.

De heer *Gasparin*, de nieuwe minister van binnenlandsche zaken, wordt beschreven als iemand van een vast karakter, die mede in de Napoleontische school is opgevoed. De Koning wenscht nu, dat de maarschalk *Soult* het ministerie van oorlog moge aannemen, opdat deze den geest der armee weder eenigzins verbetere; want men klaagt in de hoogere kringen, dat er loszinnigheid onder dezelve begint te heerschen; eene toespeling op de onder-officieren en jongste woelingen.

In eenen brief uit Parijs wordt het nieuwe ministerie beschouwd als eene behoefte in den tegenwoordigen toestand der monarchie in Frankrijk. Met de zoogenaamde derde partij, (waarvan de president *Dupin* een der hoofden is) zou men spoedig tot de overliberalen vervallen, en met deze weder zou men dra erge staatsberoerten te gemoet hollen. Zoo oordeelt men te Parijs in de hoogere kringen. Wij moeten, zoo zegt men, een vast, waakzaam en zich gelijk blijvend bewind hebben. *Soult* behoort er den degen bij te voeren, *Guizot* het woord, *Gasparin* moet de politie en de verkiezingen besturen, en *Molé, als homme comme il faut*, met de gezanten op een goeden voet komen, en de kamers door zijne vroegere geschiedenis ontzag inboezemen.

— De *Constitutionel* en de *Courrier Français* voorspellen, dat het nieuwe ministerie door de kamer der afgevaardigden zal omvergeworpen worden.

— Als de kamer der afgevaardigden zich niet met het nieuwe ministerie mogt weten te verdragen, zal dezelve waarschijnlijk ontbonden worden.

Het gegeven berigt, dat de maarschalk *Soult* reeds te Parijs was, is ongegrond geweest. Thans meldt men, dat hij heden is aangekomen. Als hij den post van minister van oorlog niet op zich mogt nemen, denken sommigen, dat dit ministerie aan den generaal *Sebastiani* zal opgedragen worden. De minister *Guizot* heeft gisteren eene langdurige conferentie met dezen generaal gehad.

— De heer *Thiers* denkt eene reis naar Belgie en Holland te doen. Hij is vooreerst naar Rijssel vertrokken, om zijnen schoonvader te bezoeken.

— Gisteren-avond heeft de heer *Molé* (de nieuwe minister van buitenlandsche zaken en raadspresident) eene langdurige conferentie met den laatsten Spaanschen gezant gehad, ten gevolge waarvan een koerier naar Madrid is vertrokken, die ook orders voor den generaal *Harispe* (bevelhebber van de Fransche troepen op de Spaansche grenzen) overbrengt. Men spreekt van eene mededeeling aan don *Carlos* en van een antwoord op een plan van schikking, waarvan hij in zijn officieel dagblad gewag heeft gemaakt.

— De heer *Margiani*, die door het nieuwe Spaansche ministerie naar Parijs is gezonden, is eindelijk, na veel moeite, ten gehoor bij den minister van buitenlandsche zaken toegelaten.

— Er wordt nog altijd gesproken van een nieuw komplot, dat dezer dagen te Parijs zoude ontdekt zijn. Zeker is het, dat er bij voortduring nasporingen worden gedaan. Gisteren, op het oogenblik, dat de Koning van de Tuilerien zou afrijden, is er weder iemand, van middelbare jaren, die zich in de nabijheid bevond, in hechtenis genomen.

— De gravin van *Lipano*, zuster van *Napoleon* en weduwe van *Murat*, heeft vergunning bekomen om drie maanden te Parijs te vertoeven, tot het voortzetten van een proces, tegen een gewezen intendant van haren gemaal. Het geldt hier eene som van twee of drie millioen. Er is slechts eene bloote vergunning gegeven, doch geenszins eene toestemming om zich met der woon in Frankrijk te vestigen.

— Er zijn berigten uit Madrid tot den 31sten Augustus ontvangen. Uit Madridsche Couranten van dien dag moet men opmaken, dat de troepen, die onlangs uit Madrid tegen de muitelingen zijn uitgetrokken, eenigen onspoed hebben ondervonden, ten gevolge eener hinderlage, waarin zij gelokt zijn.

— Het nieuwe Spaansche ministerie heeft eene heffing van 200 millioen bevolerd, welke als eene leening wordt beschouwd, en waarvan 5 pCt. interest zal betaald worden. De voldoening moet in vier termijnen geschieden: den 1sten October, 1sten November, 1sten December en 1sten Januarij. De aflossing van die leening zal in 4 jaren geschieden, namelijk in 1837, 1838, 1839 en 1840. De opbrengst moet dienen voor de staatsbehoeften, vooral ook tot voldoening der in- en buitenlandsche rentheffers van den staat. Het nieuwe Spaansche ministerie beschouwt het behoud van 's lands crediet even noodzakelijk als de instandhouding van het leger. Behalve die 200 millioenen der leening, verwacht men 100 millioen van de staatsinkomsten, waartoe ook behoort de overstorting van de opbrengst van den verkoop der afgeschafte kloostergebouwen en aanhoorigheden. Met 300 millioen zal men de loopende schulden tot 1o. Februarij aanstaande kunnen voldoen.

— De maarschalk *Clausel* is den 29sten Augustus te Algiers wedergekeerd. Zijne terugkomst is er door vreugdebedrijven, en onder anderen ook door eene illuminatie van de stad gevierd.

— De heer *Delarue* is in zijne zending naar de regering van Marokko geslaagd, waartoe inzonderheid de nederlaag van *Abd-el-Kader* heeft medegewerkt, welke de Keizer aanvankelijk nog voor eene overwinning bij den Franschen afgezant wilde doen doorgaan. De vriendschapsbetrekkingen tusschen Marokko en Frankrijk, door 's Keizers bedekte ondersteuning van *Abd-el Kader* eenigzins gestoord, zijn weder aangeknoopt. De Keizer heeft het geschenk van een snuifdoos, ter waarde van ongeveer 16,000 fr. aangenomen, en daarentegen vier paarden gegeven, twee voor 's Konings zonen en twee voor den afgezant.

'S GRAVENHAGE, den 10den September.

Eergisteren is de heer *Hochschild*, nieuw benoemd Zweedsch gezant aan het Nederlandsche hof, in deze residentie aangekomen, en heeft de gezant zijne opwachting bij het corps diplomatique gemaakt. De graaf *Wrangel*, die gedurende eenigen tijd de betrekking van Zweedsch zaakgelastigde tijdelijk alhier heeft vervuld, zal binnenkort, in gemelde hoedanigheid, naar zijne nieuwe bestemming, Hamburg, vertrekken.

— Naar men verneemt, worden de onderhandelingen tusschen de Engelsche en Nederlandsche regeringen, over de betrekkelijk de op Java geinde inkomende regten op Britsche koopwaren, steeds voortgezet, doch zijn dezelve tot dus verre nog niet tot eene gewenschte oplossing gebragt. Men verzekert, dat nog dezer dagen aan ons gouvernement eene daartoe betrekkelijke nota zou zijn aangeboden, waarbij, namens de Engelsche regering, zou verklaard zijn, dat dit aanbod, om deze zaak, en bijzonder de moeijelijkheden, welke uit de vraag tot terugbetaling der door de Engelsche kooplieden, gelijk zij beweren, te hoog voldane regten, voortspruiten, door het aan hen verstrekken van, zoo men zegt, zes millioenen guldens, te vereffenen, niet door haar kan worden aangenomen; en dat zij derhalve met ernst moet blijven aandringen op het inzenden van, zoo zij meent, meer aannemelijke voorstellen, en wel vóór de heropening van de zittingen van het parlement. Het is te hopen, dat deze moeijelijke zaak weldra eene ontknooping moge naderen.

— Men wil, dat het bij ons gouvernement nog altijd een punt van onderzoek uitmaakt in hoe verre het voor den handel wenschelijk ware een spoorweg van Amsterdam naar Keulen aan te leggen. Men spreekt er van, dat men met dit onderzoek verder zou gevorderd zijn, dan men naar de stilte, waarmede hetzelve plaats vindt, zou vermeenen. En het is dan ook niet zonder eenigen grond, dat sommigen het er voor houden, dat de spoorweg van Amsterdam naar Arnhem aanvankelijk wel tot stand zal gebragt worden.

— Blijkens eene statistieke opgave, betrekkelijk het zich in Oud-Nederland bevindende getal dienstdoende kerkleeraars, beliep hetzelve, in 1835, 2823, als 1461 Hervormde, 1116 Roomsch-Katholijke, 59 Luthersche, 120 Doopsgezinde, 10 Herstelde Luthersche, 27 R. Kath. der Cleresie, 24 Remonstrantsche, en 6 der kleine kerkgenootschappen. Onder de Hervormde kerkleeraars zijn begrepen de Waalsche, Engelsch-Presbijteriaansche, Schotsche en Hoogduitsche predikanten. Van de 1116 R. Kath. kerkleeraars bekleeden 683 de betrekking van pastoor en de overige die van kapellaan. Onder de Doopsgezinden zijn niet medegeteld de zoogenaamde broederen-vermaners, welke de kerkdienst verrigten op plaatsen, alwaar geen predikant is. Van de 27 leeraars der R. Kath. der Cleresie zijn 25 pastoors en 2 kapellanen. Onder de kerkleeraars der kleine kerkgenootschappen zijn begrepen de Grieksche geestelijken, de Engelsch Episcopaalsche predikanten en de vereenigde Doopsgezinde en Remonstrantsche leeraars. De Israelitische geestelijkheid bestaat uit 8 opperrabbijnen en voorts, naar mate van de behoefte der gemeenten, uit rabbijnen, leeraars en ostenaars; terwijl het bestuur der twaalf hoofd-sijnagogen is opgedragen aan parnassijns en dat der kleinere gemeenten aan kerkmeesters. Naar den jare 1808 gerekend, is het getal dienstdoende kerkleeraars met 24 vermeerderd.

In Gelderland telt men 203 dienstdoende Hervormde kerkleeraren, 165 Roomsch-Katholijken, 6 Luthersche, 3 Doopsgezinden, 1 der R. K. van de Cleresie; te zamen 378.

GOES den 5den September.

Bij vonnis der Correctionele Regtbank alhier, van den 3den September jl. zijn, op grond der artikelen 291, 292 en 294 van het strafwetboek gecondemneerd: *J. W. Vijgeboom* en *I. Naaije*; de eerstgemelde tot eene geldboete van *honderd gulden*, wegens het houden en het besturen van eene Godsdienstige Vergadering van meer dan twintig personen, binnen de gemeente 's Heerenhoek, zonder daartoe de vereischte autorisatie te hebben bekomen, de laatstgenoemde tot eene geldboete van *acht gulden*, wegens het verleenen van zijne woning tot gemelde vergadering.

Mengelwerk.

De strijd tusschen licht en duisternis.

De strijd tusschen licht en duisternis, in eenen figuurlijken zin, namelijk tusschen kunde en domheid, tusschen beschaafdheid en onbeschaafdheid, of tusschen waarheid en onwaarheid, tusschen regt en onregt, over de beginselen, gevoelens en vormen van goed en kwaad, van nuttig en heilloos voor menschen en menschelijke maatschappijen, over bijzondere en algemeene inrigtingen ten algemeenen beste, — in het kort tusschen de verschillende meeningen, aangaande de

dingen, die het geluk en ongeluk der stervelingen op aarde, en ook dat van hun volgend bestaan betreffen: — deze strijd is aloud en heeft onafgebroken, met meerdere en mindere hevigheid en afwisselende kansen, onder het menschdom voortgeduurd tot den huidigen dag toe.

In den ochtendstond der wereld, toen het menschdom nog in zijne eerste kindschheid was, en de bewoners weinig in getal slechts in kleine horden over de aarde rondzwierven, bespeurde men weinig of niets van dien strijd, noch kon dezelve plaats hebben. Het hoofd van eenen stam was de eenige wetgever, of het regt van den sterkste besliste alles naar eigen willekeur, waaraan al de overigen zich blindelings onderwierpen, gelijk onmondige kinderen zich onderwerpen aan het vaderlijk gezag. De vervulling van de eerste behoeften des levens en dierlijk genot waren de eenigste voorwerpen van het denkvermogen. Voor het overige dacht men niet over zedelijke beginselen en pligten, noch over verlichting en beschaafdheid, veel minder konden deswege twisten of verschillen der meeningen ontstaan.

Maar eigenlijk is de zoo even beschreven strijd begonnen, zoodra de menschen in maatschappijen of tot volken zich vereenigden, en hiermede te gelijk de krachten van den menschelijken geest zich meer begonnen te ontwikkelen, of zoodra men leerde *denken* en de voortreffelijke waarde der menschelijke natuur gevoelen. Enkelen begonnen zich in kennis en wetenschappen boven anderen te verheffen, hunne denkbeelden met elkander te verwisselen, te filosoferen over bespiegelende voorwerpen, over menschen en menschenwaarde, over regten en pligten, over het betere en mindere, over het ware en valsche en dergelijke afgetrokken onderwerpen. En weldra, zoo als natuurlijk was, daar niet alleen de dingen van dezelfde kanten beschouwden, liepen de gedachten al meer en meer uit elkander, en kwamen verschillende, soms geheel tegenstrijdige gevoelens ter bane, die van weerszijden hunne voorstanders en verdedigers hadden.

Een langen tijd bepaalde zich de strijd alleen tusschen wijsgeeren of de geleerden van den tijd, zonder dat het gros der menschen en de volksklassen daarin veel deel namen. Maar allengs ook onder deze de verlichting zich meer verspreidende, werd de strijd ook algemeener. Naar mate de nieuwe geslachten den staat der onmondigheid naderden of de menschlijke geest zich meer begon te ontwikkelen, naar die mate openbaarden zich meer verschillende begrippen over zaken en personen, blijkende alzoo, dat de mensch *mensch* was, een denkend en redemagtig wezen, dat, voor gedurige vorderingen in onderscheiden wetenschappen vatbaar, niet bestemd was, om altoos den ouden gang te gaan, gelijk het dier, dat zich onveranderlijk in denzelfden kring beweegt, zoodat het, onvermogend om nieuwe uitvindingen en ontdekkingen te doen, steeds in alle opzigten de oude huishouding volgt en de latere geslachten de vorige op geenerlei wijze overtreffen. Maar het leven van den mensch, met een nimmer rustend denkvermogen begaafd, onderscheidt zich door onderscheiden proefnemingen, door verschil in kunsten en wetenschappen, door toenemende verlichting; en dat wel te meer, naar mate hij den kindschen staat van onkunde en lijdelijke gehoorzaamheid ontvallen is, en als jongeling en man zijne krachten en zelfstandigheid beginnende te gevoelen, eigen zaken leert behandelen.

Doch voornamelijk heeft de strijd tusschen licht en duisternis een' aanvang genomen met de uitvinding van het letterschrift, en nog meer met de uitvinding van de boekdrukkunst; waarom degenen, die de duisternis liever hebben dan het licht, of wier gezag en belang alleen rusten op de onkunde en verblindheid der groote menigte, de gemelde uitvindingen eerder beschouwd willen hebben als het werk van den vorst der duisternis, om het menschdom in verwarring te brengen, en in het verderf te storten, dan van den vader der lichten, om hetzelve tot hooger volmaking en geluk op te leiden. Want sedert de uitvinding der drukkunst heeft de verspreiding van verschillende gedachten zich in alle rigtingen, onder de lagere zoo wel als de hoogere klassen der bevolking en in alle werelddeelen, uitgestrekt met de snelheid als die van het zonlicht. Vorheen schoten slechts enkele stralen uit eenige hoeken voort, maar dezelve werden ook welhaast door de heerschende duisternis met zwarte wolken overdekt. Doch allengs braken die stralen al meer en meer door, en in de laatste eeuwen met verdubbelde kracht, zoodat het onmogelijk werd voor de domperlingen haar schijnsel uit te dooven. Hadden in vroegeren tijd de voorvechters in het rijk der duisternis eene zoo beslissende overmagt, dat het klein getal van verlichte mannen naauwelijks in den strijd zich durfde wagen, of wel bij den eersten aanval overwonnen en onderdrukt werden, — nadat zij in eene menigte van boeken hunne leer van verlichting en hervorming konden achterlaten, en deze in aller handen verspreid werden, bleven de vruchten van hunnen arbeid over voor de aankomende geslachten, die, daardoor al lezende verlicht, telkens in grooter getale den tegenstand versterkten.

Het gevolg hiervan is, dat partijen hedendaags genoegzaam tegen elkander in evenwigt schijnen te staan, en de strijd hoe langer hoe openlijker en algemeener wordt; of wel, dat de geest der verlichting en beschaving allerwege als met eene onweerstaanbare kracht doordringende zelfs in die landen, waar het voor weinige jaren nog stik donkere nacht was, mag bij gevolgtrekking de hoop gevoed worden, dat hij eindelijk de overhand zal bekomen en een opgeklaarder hemel de volken beschijnen zal.

Eer het menschdom echter in eene zoo blijde uitkomst zich met grond verheugen mag, zullen waarschijnlijk nog vele stormen, beroeringen en staatsorkanen tusschen beiden ontstoken worden. Dit kan niet anders, nu het zoo ver gekomen is, dat de voorstanders van vrijheid, van grondwettige hervormingen, van populariteit, nationaliteit, menschelijke regten, en daarop gegronde regeringsvormen enz. sterk genoeg geworden zijn, dat zij niet slechts met de pen, maar in massa gewapender hand zich tegen hunne vijanden durven verzetten, nu het vuur, dat een langen tijd onder de assche gesmeuld heeft, lucht genoeg heeft gekregen, om in lichtelaaije vlammen uit te slaan; nu de strijd tusschen licht en duisternis in openbare opstanden zich vertoont, zoo als ginds en elders heeft plaats gehad, en nog voortduurt.

Gelukkig alleen voor de regerende vorsten en hunne volken, die wijsheid genoeg bezitten, om, lettende op de teekenen der tijden, met den geest der verlichting voort te werken, liever iets van hunne zoogenaamde legitime regten afstaande dan hardnekkig daarop aandringende. De toegevendheid in milde, liberale beginselen, die zoo vele afleiders zijn van het dreigend onweder, zal hen het meest kunnen beveiligen; want om de menschen in de middeleeuwsche duisternis terug te stooten, daar is geen denken meer aan! Evenmin als om alle boeken, schrijvers en lezers uit de wereld te bannen, of te verbranden.

Het lot en de gevolgen van het viervoudige verbond.

Het viervoudige verbond, den 22sten April 1834 geboren, was reeds bij zijn eerst ontluiken in zulk eenen zwakken toestand, dat men het, den 18den Augustus, dus vier maanden na deszelfs ontstaan, reeds een krachtig versterkingsmiddel moest toedienen, gelukkig met dat gunstige gevolg, dat het daardoor, ruim twee jaren, eene soort van schijn-leven heeft behouden. — Gedurende dezen tijd is het echter door zijne naaste betrekkingen als een stiefkind behandeld geworden. Het had moeite, om het spreken behoorlijk te leeren, en heeft het daarin niet verder dan stamelen gebragt. Wat wonder! men begon al dadelijk, om het de moeijelijkste woorden te onderwijzen, zoo als: *Interventie*, *kwasie-interventie*, *coöperatie*, *observatie-politiek*, *semineutraliteit*, *constitutionalismus*, *Zumala-Carreguy*, *Elliot-conventie* en dergelijke meer.

Daar dit nieuwe creatuur derhalve zoo weinig gunstigen aanleg verried, en desniettegenstaande, zeer lastig was, zoodat het raadzaam geoordeeld werd hetzelve eenige goede oppassers te verschaffen, werden de bloedverwanten het spoedig moede, om er zoo veel kosten aan te besteden. Zij besloten dus, volgens de laatste authentieke berigten, om de zwakke levensdraden, die het nog aan het ondermaansche bestaan vasthechtteden, door te snijden, en het geheel, behoorlijk gebalzemd, in den grafkelder van het archiven-gebouw te *Londen* te deponeren. Mogten *Parijs*, *Madrid* en *Lissabon* er intusschen op staan, om er elk iets tot aandenken van te bezitten, dan zal er tot een kunstmatig vierendeelen behooren te worden overgegaan.

Reeds in 1834, toen dit wonderkind het eerste daglicht zag, werd het algemeen voor eene misgeboorte gehouden, die vele staatkundige zieners, vooral in Frankrijk, een doorn in het oog was, om reden zij in deszelfs aanwezen eene onvermijdelijke interventie gelegen zagen, waaruit geene wenschelijke voordeelen te putten waren. Anderen daarentegen hielden eene tegenovergestelde meening vast, waarom SOULT (thans misschien weder de ministeriele loopbaan intredende) onder anderen in 1834 bewogen werd, om het Fransche kabinet te verlaten: wijl hij geene mogelijkheid zag, om zijn begrip van interventie in *Spanje* te kunnen doordrijven. En hoe dikwijls is dit vraagstuk, sedert 1834, niet te berde gebragt? Zoo lang echter dusdanige maatregel niet bewezen werd zonder individueel gevaar te kunnen worden aangewend; bleef die onaangewend, en stemden de Londensche en Parijsche kabinetten op dit gewigtige punt volkomen overeen.

Intusschen had het viervoudige verbond veel te verantwoorden. Het monarchale stelsel was en bleef in *Spanje* nog, bij voortduring, even sterk. Zulks hebben de tien jaren, van 1823 tot aan FERDINANDS dood, genoegzaam bewezen. De bewegings-partij, de aanhangers der cortes van 1820, die overal hunne deelgenooten hadden, konden, zoolang FERDINAND bestond, zelfs na de Julij-revolutie, hun oogmerk niet bereiken; waaruit overtuigend blijkt, dat aan FERDINAND, hoeveel hem ook als individu te laste kan gelegd worden, zoo veel staatkundig inzigt behoort te worden toegekend, dat hij het monarchale stelsel, door hetwelk hij op den troon zat, op de krachtdadigste wijze heeft weten te handhaven. En zelfs na zijnen dood bleef hetzelve nog voldoende, omdat hij, den raad van anderen volgende, zijnen broeder ten spijt, de bestaande wetten van troonopvolging vernietigde, en zijner dochter het behoud zijner monarchale regten waarborgde.

CHRISTINA werd alzoo, ten behoeve harer dochter, de vijandin van den pretendent don CARLOS, en moest, wijl CARLOS zich als hoofd der Absolutisten had opgeworpen, eene tegenovergestelde partij kiezen, en concessie op concessie inwilligen, die spoedig tot overdrevene eischen der concessionarissen aanleiding gaven. Dusdanige toedragt van zaken was dan ook de onvermijdelijk aanleidende oorzaak, dat het ministerie ZEA, schoon het zich half liberaal had doen kennen, in duigen viel, en van dit tijdstip af dagteekent de hedendaagsche Spaansche revolutie.

Engeland en *Frankrijk* hebben zich, door het aangaan van het viervoudige verbond, eene soort van voogdijschap over *Spanje* aangematigd; zij behoorden derhalve op hunne hoede te zijn, om zich in die voogdijschap behoorlijk te blijven handhaven, en den paus geene gelegenheid te laten, om zich aan die voogdijschap te onttrekken. Om zulks te beletten, zouden zij andere maatregelen behooren aan te wenden, dan zij tot hiertoe hebben aangewend. Maar hun eigen inwendige toestand verbiedt hun verder te gaan dan zij tot hiertoe zijn gegaan, en doet hen eindelijk inzien; dat het gemakkelijker is een viervoudig verbond te sluiten, dan hetzelve behoorlijk na te leven.

Vier mogendheden, onder welke *Frankrijk* en *Engeland*, eigenlijk gezegd, de hoofdrol speelden, hebben twee jaren lang getracht, eene partij, die in den beginne in geenen deele georganiseerd was, uit alle hoeken van *Spanje* te verdrijven; maar die operatie is geen van allen gelukt; de Carlisten hebben den viervoudigen verbondelingen de handen zoo vol werks gegeven, dat laatstgenoemden het doel hunner verbindtenis niet hebben kunnen bereiken.

Bij het aangaan dier verbindtenis werd dezelve door sommige staatkundigen voor een meesterstuk van diplomatiek doorzigt gehouden. Zij was eene alliantie van het westelijk *Europa*, om een voldoend evenwigt te hebben tegen de alliantie der drie noordoostelijke mogendheden, en den constitutionelen regeringsvorm zoo veel mogelijk uit te breiden. Maar dat fijn gesponnen meesterstuk is in rook vervlogen. Eene nieuwe orde van zaken is te voorschijn getreden en heeft de groote plannen der westelijke monarchen in duigen geworpen. Van het geheele viervoudige verbond is niets meer dan de naam alleen overgebleven.

Getrouwd:

A. C. VONGERS,
van Arnhem,
en
J. C. M. VAN DEN BIESEN.

AMSTERDAM, *den* 7den *September* 1836.

Eenige kennisgeving.

Getrouwd:

Jonkhr. P. A. BEELAERTS VAN BLOKLAND,
1ste Luit. bij de 7de Afd. Infanterie,
Ridder der Militaire Willems-Orde, 4de *Klasse*.
met
A. W. S. BOGAARD.

Utrecht den 8sten September 1836.

Heden overleed alhier, tot mijne innige droefheid, mijne geliefde Echtgenoote, *HENRIETTE JOHANNA NIEUHOFF*, in den ouderdom van 47 jaren

DEN HUIZE NIEUWHOF, bij BARNEVELD,
den 4den September 1836.

J. T. CREMER.

---

† § † BURGEMEESTER EN WETHOUDERS DER STAD *ARNHEM*, zijn voornemens, na bekomene autorisatie, in de maanden October of November dezes jaars, in het openbaar te veilen de HUIZEN in de *Ruiterstraat* en het verdere TERREIN, behoord hebbende tot de goederen van de *Commanderie van St. Jan*, binnen deze Stad.

Zullende de bepaalde tijd hiervan nader worden aangekondigd.

---

† † † Op Vrijdag, den 23sten September 1836, des avonds ten 6 ure, zullen in *het Zwijnshoofd* te *Arnhem*, ten overstaan van den aldaar residerenden Notaris Mr. *GERARD VAN ECK*, in het openbaar bij toeslag worden geveild: de ONROERENDE GOEDEREN, binnen *Arnhem* gelegen en in No. 87, 98 en 106 van deze Courant breeder omschreven, waarvan

Het eerste Parceel, zijnde het HEERENHUIS met KOETSHUIS, in de Koningstraat, Wijk F. No. 68, is ingezet op . . . . *f* 9150.

Het tweede Parceel, zijnde het HUIS en ERVE in de St. Walburgsteeg, Wijk T No. 227, is ingezet op . *f* 1556.

Terwijl de Massa dier beide parceelen is ingezet op . *f* 12055.

Voorts het HUIS en ERVE in de Turfstraat, Wijk A No. 7, hetwelk is ingezet op. . . . . . . *f* 3851.

Ter bezigtiging van welke parceelen men zich, gedurende acht dagen, den toeslag voorafgaande, des middags van 12 tot 3 uur, kan aanmelden bij de respective bewoners.

En zullen ter zelfder tijd en plaats, bij inzet en toeslag, worden geveild de navolgende VROUWEN-ZITPLAATSEN in de Groote of St. Eusebius-Kerk te *Arnhem*, als:

In het Noorderpand, Oostzijde, de 1e, 2e en 3e plaats op de 21ste Bank.

In het middelpand, Zuidzijde, de 5e plaats, op de 3e bank.

In het middelpand, de 5e en 6e plaats op de 14e bank.

---

† § † Men is voornemens, om, op Zaturdag den 24sten September 1836, des morgens ten 10 ure, in *het Kromhout*, te *Brummen*, ten overstaan van de Notarissen Mr. *GERARD VAN ECK*, residerende te *Arnhem*, en Mr. *FREDERIK DE MAN*, residerende te *Brummen*, bij toeslag te veilen, de navolgende, onder de Gemeente *Brummen* gelegene, ONROERENDE GOEDEREN, in No. 87, 98 en 106 van deze Courant en breeder bij de biljetten van bekendmaking, omschreven, als:

1o. Het BOERENERVE, de *KONIJNENWAARD*, ingezet op *f* 7135.

2o. De UITERWAARD, de *VOORSTE AMBTMANSWAARD*, ingezet op *f* 9880.

De Massa dier beide parceelen op f 17007.

3o. De UITERWAARD, de *MIDDELSTE AMBTMANSWAARD*, ingezet op *f* 12230.

4o. De UITERWAARD, de *KONIJNENWAARDSWEIDE*, ingezet op *f* 7890.

5o. Het BOERENERVE, het *HEK*, ingezet op *f* 7500.

6o. Het HUIS met TUIN, de *ALTENA*, ingezet op *f* 791.

7o. Het BOUWLAND, de *PASENKAMP* en *DWARSAKKER*, ingezet op *f* 1800.

8o. Het BOUWLAND, de *BOSCHAKKER*, ingezet op *f* 405.

9o. Het BOUWLAND, het *ROUWLAND*, ingezet op *f* 360.

10o. Het BOUWLAND, het *DOODLAND*, ingezet op *f* 390.

11o. De HELFT der WEIDE, de *LEIMATHE*, ingezet op *f* 427.

12o. Het stuk GROND, bij *GRADUS GUITINK* in pacht, op *f* 247.

13o. Het AKKERMAALSBOSCH, de *RAMMELWEIDE* op *f* 2131.

14o. Het stuk BOUWLAND, de *ARENS*, op *f* 876.

15o. Het REGT VAN TIEND uit het erve *KRAAIJENNEST*, op *f* 600.

16o. Het REGT VAN TIEND, uit de *PAARDENWEIDE*, hetwelk niet is ingezet.

Ter bekoming van informatien, kan men zich ten kantore van de bovengenoemde Notarissen, alsmede bij den heer *JAN CROMHOUT*, te *Brummen*, vervoegen.

---

† § † *G. VAN DER HEIJDEN*, Notaris te *Ravenstein*, Provincie *Noord-Braband*, is voornemens, om, namens zijnen Principaal, op Zaturdag den 24sten September 1836, des morgens om 9 uren, te *Schaijk*, in het Logement *de Schaijksche hoek*, provisioneel, en 14 dagen daarna, ter zelfder uur en plaats, finaal in het openbaar te verkoopen:

Het zeer gerenommeerde LOGEMENT, *den SCHAIJKSCHEN HOEK*, bestaande in: Een schoon ruim WOONHUIS, voorzien van verscheiden BENEDEN- en BOVENKAMERS, KELDERS en verdere gerieflijkheden, voorts, bijgelegen TUINEN, BOOMGAARD, twee groote SCHUREN met annexe BROUWERIJ, PAARDEN- en KOESTALLINGEN en andere GEBOUWEN, misgaders nog twee afzonderlijke WOONHUIZEN en 18 Bunders en 88 Roeden BOUWLAND, WEIDE, HOUTGEWASSEN en overig ERF; alles aan en bij elkander staande en gelegen te *Schaijk*, aan den straatweg, halfweg *'s Bosch* en *Nijmegen*. Zullende in verschillende koopen en in massa worden geveild.

Tot nadere informatien gelieve men zich te vervoegen bij boven genoemden Notaris; *brieven franco*.

---

† † † Op een Landgoed, in *Gelderland*, verlangt men, tegen November, eenen TUINMAN, bij voorkeur getrouwd, welke bedreven is om alle vakken der *Tuinderij*, *Moeserij* en *Broeijerij*, zoo van platte glas, als trek-kasten, en wiens vrouw eenigzins het *Koken* en *Werken* verstaat: jonge lieden, of die kinderen hebben, kan men volstrekt niet aannemen, — of wel eenen weduwenaar of vrijgezel, welke alle voorgemelde kundigheden bezit. Men kan zich aanmelden, met vermelding van tegenwoordige en vroegere diensten, godsdienst, geboorteplaats, en kinderen, bij den Heer *HORSTING*, Rentmeester te *Silvolde*, bij *Doesborgh*.

---

§ § § Men verlangt uit de hand over te nemen: Eene BAROUCHETTE, ligt maar sterk, solide en net van maaksel, geschikt voor één paard, voorzien met twee banken, de voorste dubbeld, met eene opslaande afscheiding er midden op.

Met opgave van maaksel en fabrijk, en van den naasten prijs, adressere men zich, met gefrankeerde brieven onder letter *H.* aan den Boekhandelaar en Boekdrukker *W. J. KRUIJFF*, te *Arnhem*.

Uit de hand te Koop:

TWEE *genoegzaam nieuwe* SMIRNASCHE TAPIJTEN; het eene lang 6 el 7 palm, en breed 4 el 9 palm; het andere lang 6 el en breed 5 el 3 palm. — Te bevragen bij den Mr. Kamerbehanger *JANSEN*, in de Bakkerstraat, te *Arnhem*.

---

§ † § Bij *F. W. HAGEMAN*, Organist en Muzijkonderwijzer te *Zutphen*, zijn voorhanden. Uitmuntende PIANO-FORTES, (deze zoo *in Koop* als *in Huur*) alsmede *Weener* en *Fransche* GUITAREN, zeer goede FLUITEN, CLARINETTEN en beste *Napelsche* DARMSNAREN, tegen matige prijzen. — *Verzoekt brieven franco.*

---

§ † † De Ondergeteekende brengt hiermede ter kennis van het geëerde publiek, dat hij, van heden af, bij den heer *SANDERSLEBEN*, in *het Zwijnshoofd*, te *Arnhem*, verscheidene PIANO-FORTES (*Weener Mechaniek*) zijner genoegzaam bekende fabriek in voorraad zal plaatsen en tegen zeer civiele en tevens gezette prijzen laten afgeven. De voormelde stukken kunnen dagelijks worden bezigtigd en geëxamineerd.

Arnhem, den 1sten September 1836.

B. KOCH, van *Heilbron*.

---

§ † § Men vraagt, tegen October, en gedurende de wintermaanden, bij fatsoenlijke lieden in of buiten de stad *Arnhem*, voor eene ongehuwde vrouw van middelbare jaren, eene gezellige, vrouwelijke, Z..... WONING. Adres met schriftelijke opgave onder de letter R. bij den Heer *J. DE BREET*, aan de Rijn-Barière.

** Door *C. A. THIEME*, te *Arnhem*, is, op den 12den September 1836 aan het Gemeente-Bestuur aldaar, ter vertaling en omwerking in het Nederduitsch, vertoond:

I. *On the Connexion of the Physical Sciences*, bij MARY SOMERVILLE. *Second Edition.* London 1836.

II. Dr. J. PH. KREBS, *Griechiches Lesebuch in zwei Abtheilungen fur die untern und mittlern Classen, nebst einer Grammatik des Attischen Dialekts, fur dieselben Classen von* Dr. RUD. C. KREBS; *seehste Ausgabe.* 1836.

Te ARNHEM, bij C. A. THIEME, Boekdrukker.